

4.6.2024

FIVA/2024/368

Osittain salassa pidettävä

Julkl 24.1 § 20 k

Roble Services Oy
Siilitie 9 B 14
00800 Helsinki

Seuraamusmaksu

1 Päätös

Finanssivalvonta määrää rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017), jäljempänä ResL) 7 luvun 1 §:n 1 momentin ja 8 luvun 3 §:n 1 momentin nojalla Roble Services Oy:lle (Y-tunnus 2477618-8, jäljempänä myös Roble) seuraamusmaksun sen johdosta, että Roble on laiminlyönyt noudattaa:

1. ResL 2 luvun 3 §:n säännöksiä ilmoitusvelvollisen riskiarvion laatimisesta, kun sen riskiarvio oli laadittu liian yleisellä tasolla;
2. ResL 3 luvun 1 §:n 2 momentin säännöksiä asiakassuhteisiin liittyvien riskien arvioimisesta, kun se ei ollut arvioinut asiakkaisiin liittyviä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä; ja
3. ResL 4 luvun 1 §:n 2 momentin säännöksiä, kun se ei ollut tehnyt ilmoituksia yksittäisistä sekä useista erillisistä toisiinsa yhteydessä olevista maksuista tai suorituksista, joiden arvo oli vähintään 1 000 euroa.

Seuraamusmaksun määrä on kaksikymmentäviisituhatta (25 000) euroa ja se määrätään maksettavaksi valtiolle. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus.

Finanssivalvonnan johtokunta on päättänyt seuraamusmaksun määräämisestä kokouksessaan 3.6.2024.

2 Kuuleminen

Finanssivalvonta varasi 7.3.2024 päivätyllä kuulemiskirjeellä Roblelle hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti tilaisuuden ennen asian ratkaisemista lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Kuulemiskirjeen mukaan määräajan noudattamatta jättäminen ei estä asian käsittelyä ja ratkaisemista. Finanssivalvonta toimitti kuulemiskirjeen kirjeitse Roblen postiosoitteeseen saantitodistuksella. Kirje palautui Finanssivalvontaan noutamattomana.

4.6.2024

FIVA/2024/368

Osittain salassa pidettävä

Julkl 24.1 § 20 k

Finanssivalvonta lähetti Roblelle kuulemiskirjeen toistamiseen 5.4.2024. Roble toimitti vastauksensa 10.5.2024.

3 Päätöksen perustelut

3.1 Taustaa

Roble on maksulaitoslain (297/2010) 7 §:n mukainen rekisteröity maksupalvelun tarjoaja, joka tarjoaa maksulaitoslain 1 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaista rahanvälityspalvelua.

Roble on Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008, jäljempänä FivaL) 5 §:n 1 momentin 23 kohdassa tarkoitettu muu finanssimarkkinoilla toimiva sekä ResL 1 luvun 2 §:n 1 momentin 4 kohdan mukainen ilmoitusvelvollinen. Roble ei ole ResL 1 luvun 4 §:n 16 kohdassa tarkoitettu rahoituslaitos.

Roble harjoittaa hawala-rahansiirtojärjestelmän mukaista rahanvälitystoimintaa. Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen kansallisten riskiarvioiden¹ mukaan hawala-toimintaa on pidettävä lähtökohtaisesti rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen kannalta korkeariskisenä toimintana.

Vuoden 2022 tilinpäätöksen mukaan Roblen vuoden 2022 liikevaihto oli 38 760 euroa ja liiketulos 60 587,38 euroa tappiollinen sekä tilikauden päättyessä 31.12.2022 yhtiön varat olivat 53 742,12 euroa. Asiakkaiden kokonaislukumäärä oli [REDACTED] ja [REDACTED]. Yhtiön toteuttamien rahalähetysten kokonaisrahamäärä oli vuonna 2020 yhteensä [REDACTED] ja vuonna 2021 yhteensä [REDACTED]. Yhtiö tekee [REDACTED]

3.2 Finanssivalvonnan tarkastus

Finanssivalvonta teki yhtiössä tarkastuksen vuonna 2022, jonka tavoitteena oli selvittää, onko Roble noudattanut toiminnassaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia.

Finanssivalvonta lähetti Roblelle tarkastuksen aloituskirjeen ja ennakkomateriaalipyynnön 11.4.2022. Lopullinen tarkastusraportti valmistui 16.3.2023, jota ennen Roblelle varattiin mahdollisuus kommentoida raporttiluonnoksessa esitettyjä tarkastushavaintoja. Roble antoi kommenttinsa 12.3.2023.

¹ Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen kansallinen riskiarvio 2015 (Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 117) ja Kansallinen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiarvio 2021 (VM 2021:17).

4.6.2024

FIVA/2024/368

Osittain salassa pidettävä

Julkl 24.1 § 20 k

3.3 Kuulemisessa annettu vastaus

Kuulemisen yhteydessä annetussa vastauksessaan Roble käsittelee yhtiön tekemiä korjaavia toimenpiteitä Finanssivalvonnan tarkastushavaintoihin. Lisäksi Roble toteaa, ettei yhtiön menettely ole ollut tässä asiassa mitenkään huolimaton, tahallista tai järjestelmällistä, ja asiassa merkityksellisinä seikkoina ovat muun muassa erilaiset kulttuuritaustat, alueelliset eroavaisuudet sääntelyssä ja perhekäsityksissä sekä kielelliset eroavaisuudet. Roble ei kiistä laiminlyöntejä.

3.4 Riskiarviota koskevat laiminlyönnit

3.4.1 Sovellettavat säännökset

ResL 2 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on laadittava riskiarvio rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien tunnistamiseksi ja arvioimiseksi. Riskiarvio on päivitettävä säännöllisesti.

ResL 2 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on otettava riskiarvion laadinnassa huomioon toimintansa luonne, koko ja laajuus.

3.4.2 Finanssivalvonnan tarkastushavainnot

Roble toimitti Finanssivalvonnalle tarkastuksen ennakkomateriaalina ResL 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisen riskiarvion (päivätty 28.2.2021). Riskiarviossa ei ole huomioitu Finanssivalvonnan elokuussa 2020 julkaisemaa maksunpalveluntarjoajia koskevan sektorikohtaisen riskiarvion yhteenvedoa.

Roblen riskiarvio koostuu kahdesta luvusta. Ensimmäisessä luvussa käsitellään hyvin suppeasti Roblen harjoittamaa rahanvälitystoimintaa, sen asiakkaita ja rahanvälityksen kohdemaita. Toiminnan luonteen käsitteleminen rajoittuu sen toteamiseksi, että [REDACTED]

Toisessa luvussa käsitellään yhtiön toimintaan liittyviä riskitekijöitä. Luvussa ei ilmene, että Roble olisi tunnistanut asiakkaisiin liittyviä konkreettisia rahanpesun ja terrorismin rahoittamiseen liittyviä riskitekijöitä. Riskiarviossa ei käsitellä esimerkiksi asiakkaan oman toiminnan tai taustan vaikutusta asiakaskohtaisen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskiin.

Maantieteellisten riskien osalta Roble on riskiarviossaan tunnistanut yhtiön rahanvälityksen kohdemaat korkean riskin maiksi, joihin liittyy korkeampi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski. Riskiarviossa on todettu rahanvälityksen kohdemaiden väestökirjanpidon olevan puutteellista, mutta että kaikki rahalähetysten vastaanottajat tunnetaan Suomessa. Riskiarviossa yhtiö on kuitenkin arvioinut, että sen maantieteellinen riski Suomessa on

4.6.2024

FIVA/2024/368

Osittain salassa pidettävä

JulkL 24.1 § 20 k

normaali ja rahalähetysten kohdemaissa normaali tai keskiuuri. Riskiarviossa ei ole tunnistettu ja arvioitu tarkemmin esimerkiksi kohonneen rahanpesuriskin maihin suuntautuvan rahanvälitystoiminnan aiheuttaman rahanpesuriskin vaikutusta Roblen toimintaan.

Riskiarviossa on huomioitu palveluihin liittyvänä riskitekijänä käteisen rahan käyttämisen. Roble toteaa riskiarviossaan, että käteisen rahan alkuperän selvittäminen on vaikeampaa kuin tilisiirtojen. Roble ei kuitenkaan ole tunnistanut laajemmin palveluihinsa liittyviä riskitekijöitä esimerkiksi konkreettisempia käteisen rahaan ja rahanvälitystoimintaan liittyviä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä.

3.4.3 Finanssivalvonnan kanta

ResL:n 2 luvun 3 §:n 2 momenttia koskevan hallituksen esityksen mukaan säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa ilmoitusvelvollisen suhteuttaa riskiarvionsa sen mukaisesti, missä määrin ilmoitusvelvollisen toimintaan, palveluihin tai asiakkaihin kohdistuu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä.²

Ottaen huomioon edellä mainitut havainnot Roblen riskiarvioon sisältyvistä seikoista, Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan Roble on arvioinut rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä riskiarviossaan hawala-tyyppiseen rahanvälitystoimintaansa nähden suppeasti ja liian yleisellä tasolla. Roblen toiminnan korkeariskisyys edellyttäisi seikkaperäisempää riskiarviota sen toimintaan tosiasiallisesti kohdistuvista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä. Liiketoiminnan koko ja laajuus ei anna aihetta arvioida asiaa toisin.

Näin ollen Roble on laiminlyönyt ResL 2 luvun 3 §:n säännöksiä ilmoitusvelvollisen riskiarvion laatimisesta, kun se ei ole huomioinut riittävällä tavalla ja tasolla toimintaansa kohdistuvia rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä.

3.5 Asiakassuhteiden riskiperusteisen arvioinnin laiminlyönti

3.5.1 Sovellettavat säännökset

ResL 3 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on asiakassuhteeseen liittyviä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä arvioidessaan otettava huomioon uusiin ja jo olemassa oleviin asiakkaisiin, maihin tai maantieteellisiin alueisiin, tuotteisiin, palveluihin ja liiketoimiin sekä jakelukanaviin ja teknologioihin liittyvät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit (*riskiperusteinen arviointi*).

² HE 228/2016 vp, s. 100–101.

4.6.2024

FIVA/2024/368

Osittain salassa pidettävä

Julkl 24.1 § 20 k

3.5.2 Finanssivalvonnan tarkastushavainnot

Roble kertoi Finanssivalvonnan suorittaman tarkastuksen aikana, että sen riskiluokittelu jakautuu luokkiin 1–5, jossa riskiluokka 1 tarkoittaa matalariskistä asiakasta ja 5 korkeariskistä asiakasta. Roblen mukaan kaikki sen asiakkaat olivat normaaliriskisiä.

Roblelta pyydettiin tarkastuksen ennakkomateriaalin yhteydessä osasta asiakkaista tuntemistiedot. Tarkastuskäynnin aikana Finanssivalvonta havaitsi, että kymmenen asiakkaan tuntemistiedot olivat riskiluokitusten osalta muuttuneet siitä, mitä Roble antoi Finanssivalvonnalle ennakkomateriaalina. Roble ei kyennyt perustelemaan Finanssivalvonnalle asiakkaiden riskiluokituksissa tapahtuneita muutoksia.

Roble toimitti tarkastuksen ennakkomateriaalina lomakkeen asiakkaisiin liittyvän riskin arvioimiseksi. Lomakkeella asiakkaille määriteltäisiin riskipisteet useiden eri tekijöiden perusteella. Roblen sisäisen ohjeistuksen (Rahanlähetys, työohje -niminen dokumentti) mukaan edellä mainittu lomake on täytettävä asiakkaan riskiluokan määrittämiseksi. Roblella ei kuitenkaan ollut kyseisiä asiakaskohtaisesti täytettyjä lomakkeita kirjallisessa tai sähköisessä muodossa eikä se ole muutoinkaan kyennyt osoittamaan Finanssivalvonnalle, että kyseisiä lomakkeita olisi käytetty.

3.5.3 Finanssivalvonnan kanta

Ilmoitusvelvollisella on ResL 3 luvun 1 §:n 2 momentin nojalla velvollisuus asiakkaidensa riskiperusteiseen arviointiin.

Roblella ei ole käytössään ResL:n vaatimukset täyttävää asiakkaiden riskiluokittelumallia, koska sen asiakkaiden riskiluokittelun määrittämiseksi käytettäviä lomakkeita ei ollut käytetty eikä se ollut kyennyt perustelemaan asiakkaiden riskiluokituksissa tapahtuneita muutoksia.

Roble on siten järjestelmällisesti laiminlyönyt asiakkaidensa riskiperusteisen arvioinnin, koska sillä ei ole ollut tosiasiallista mahdollisuutta suhteuttaa asiakkaan tuntemisen menettelyjä asiakkaaseen kohdistuvan rahanpesuriskin mukaisesti.

Näin ollen Roble on laiminlyönyt järjestää toimintansa ResL 3 luvun 1 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla riskiperusteisesti, kun se ei ollut arvioinut asiakkaihin liittyviä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä.

4.6.2024

FIVA/2024/368

Osittain salassa pidettävä

Julkl 24.1 § 20 k

3.6 Ilmoitusvelvollisuutta koskevat laiminlyönnit

3.6.1 Sovellettavat säännökset

ResL 4 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on täytettävä 3 luvun 4 §:ssä säädetyn selonottovelvollisuuden viipymättä ilmoitettava rahanpesun selvittelykeskuksesta annetussa laissa tarkoitettulle rahanpesun selvittelykeskukselle epäilyttävästä liiketoimesta. Ilmoitus epäilyttävästä liiketoimesta on tehtävä riippumatta siitä, onko asiakassuhde perustettu tai siitä kieltäydytty, ja siitä, onko liiketoimi suoritettu, keskeytetty tai siitä kieltäydytty.³

ResL 4 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan [– –] maksulaitoslain 1 §:n 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetun rahanvälityspalvelun tarjoajan on kuitenkin tehtävä ilmoitus jokaisesta yksittäisestä tai useasta erillisestä toisiinsa yhteydessä olevasta maksusta tai suorituksesta, jonka arvo on vähintään 1 000 euroa.

3.6.2 Finanssivalvonnan tarkastushavainnot

Roble toimitti Finanssivalvonnalle yhtiön rahanvälitysjärjestelmän kautta tehdyt rahanvälitystapahtumat ajalta 1.4.2021–31.12.2021 sekä 1.3.2022–31.5.2022.

Aineistosta ilmeni, että Roblella oli tarkastusjaksoilla viisi yksittäistä vähintään 1 000 euron arvoista rahanvälitystapahtumaa.

Aineistosta ilmeni myös, että Roblella oli tarkastusjaksoilla 134 tapausta, joissa sama asiakas oli lähettänyt samannimiselle rahalähetysten vastaanottajalle rahaa saman päivän aikana tai viimeistään neljän päivän sisällä edellisestä samalle vastaanottajalle tekemästään rahalähetyksestä, ja rahalähetysten yhteisarvo oli ollut yksittäisessä tapauksessa vähintään 1 000 euroa.

Finanssivalvonnan suorittaman tarkastuksen perusteella Roble ei ollut tehnyt yhtään ilmoitusta yksittäisistä tai useista erillisistä toisiinsa yhteydessä olevista vähintään 1 000 euron rahalähetyksistä rahanpesun selvittelykeskukselle.

3.6.3 Finanssivalvonnan kanta

Rahanvälityspalvelua tarjoavan ilmoitusvelvollisen tulee tehdä ResL 4 luvun 1 §:n 2 momentin mukainen ilmoitus (ns. *summarajailmoitus*) rahanpesun selvittelykeskukselle kaikista yksittäisistä rahalähetyksistä, joiden arvo on vähintään 1 000 euroa sekä toisiinsa yhteydessä olevista rahalähetyksistä,

³ Momenttia muutettu tekoajan jälkeen 31.3.2023 voimaan tulleella lailla 444/2023. Momentista poistettu maininta terrorismin rahoittamisen epäilystä lainkohdan ensimmäisestä virkkeestä. Muutoksella ei ole vaikutusta nyt ratkaistavan olevaan asiaan.

4.6.2024

FIVA/2024/368

Osittain salassa pidettävä

Julkl 24.1 § 20 k

joiden yhteenlaskettu arvo on vähintään 1 000 euroa. Finanssivalvonta katsoo, että toisiinsa yhteydessä olevina voidaan pitää ainakin sellaisia lähetyksiä, joissa asiakas on lähettänyt rahalähetykset samannimiselle vastaanottajalle muutaman päivän sisällä edellisestä rahalähetyksestä. Ajanjakso, jolta suoritukset lasketaan yhteen, ratkaistaan riskiperusteisesti.⁴

Roble ei ollut tehnyt ResL 4 luvun 1 §:n 2 momentissa edellytettyjä summarajailmoituksia viidestä yksittäisestä vähintään 1 000 euron rahanvälitystapahtumasta. Roble ei ollut myöskään tehnyt ilmoituksia 134 sellaisesta tapauksesta, joissa Roblen asiakkaiden saman päivän tai viimeistään neljän päivän sisällä samannimiselle vastaanottajalle tehtyjen rahanvälitystapahtumien arvo oli yhteensä vähintään 1 000 euroa. Näistä olisi Finanssivalvonnan näkemysten mukaan tullut tehdä summarajailmoitus ottaen huomioon rahalähetyksien osapuolet ja Roblen hawala-toiminnan korkeariskisyyden perusteella tarkasteltava ajanjakso.

Näin ollen Finanssivalvonta katsoo, että yhtiö on laiminlyönyt ResL 4 luvun 1 §:n 2 momentin ilmoitusvelvollisuutensa, kun se ei ollut tehnyt edellytettyjä summarajailmoituksia keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskukselle.

3.7 Hallinnollinen seuraamus

3.7.1 Sovellettavat säännökset

FivaL 40 a §:n mukaan rikemaksun, julkisen varoituksen ja seuraamusmaksun määräämisestä sille, joka laiminlyö tai rikkoo rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä tai selvittämistä koskevaa lainsäädäntöä, säädetään rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetussa laissa.

ResL 7 luvun 1 §:n 1 momentin 1 kohdan⁵ mukaan Finanssivalvonta valvoo ResL:n noudattamista 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1–8 ja 8 a kohdassa tarkoitettujen ilmoitusvelvollisten osalta.

ResL 8 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan valvontaviranomainen määrää rikemaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyille ilmoitusvelvolliselle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta: 1) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tuntea asiakas tai yksilöidä ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä; 1 a) laiminlyö tai rikkoo 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetun velvoitteen laatia ja päivittää riskiarvio ja 10) laiminlyö tai rikkoo 4 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tehdä epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen rahanpesun selvittelykeskukselle.

⁴ HE 228/2016 vp, s. 111–112.

⁵ Kohtaa muutettu tekoajan jälkeen 1.7.2023 voimaan tulleella lailla 187/2023. Muutoksella ei ole vaikutusta nyt ratkaistavana olevaan asiaan.

4.6.2024

FIVA/2024/368

Osittain salassa pidettävä

Julkl 24.1 § 20 k

ResL 8 luvun 1 §:n 3 momentin⁶ mukaan rikemaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin. Rikemaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kesto aika. Oikeushenkilölle määrättävä rikemaksu on vähintään 5 000 euroa ja enintään 100 000 euroa.

ResL 8 luvun 1 §:n 5 momentin mukaan rikemaksu voidaan määrätä edellyttäen, ettei asia kokonaisuutena arvioiden anna aiheutta ankarampiin toimenpiteisiin.

ResL 8 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan valvontaviranomainen määrää seuraamusmaksun sen valvottavaksi 7 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyille ilmoitusvelvolliselle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti, toistuvasti tai järjestelmällisesti: 1) laiminlyö tai rikkoo 3 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tuntea asiakas tai yksilöidä ja arvioida rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä; 1 a) laiminlyö tai rikkoo 2 luvun 3 §:ssä tarkoitetun velvoitteen laatia ja päivittää riskiarvio ja 10) laiminlyö tai rikkoo 4 luvun 1 §:ssä tarkoitetun velvoitteen tehdä epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen rahanpesun selvittelykeskukselle.

ResL 8 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan muulle kuin 4 §:ssä tarkoitetulle ilmoitusvelvolliselle määrättävän seuraamusmaksun määrä perustuu kokonaisarviointiin. Seuraamusmaksun määrää arvioitaessa on otettava huomioon menettelyn laatu, laajuus ja kesto aika sekä tekijän taloudellinen asema. Lisäksi arvioinnissa on otettava huomioon menettelyllä saavutettu hyöty tai sillä aiheutettu vahinko, jos ne ovat määritettävissä, tekijän yhteistyö toimivaltaisen valvontaviranomaisen kanssa asian selvittämiseksi sekä aiemmat tämän lain tai sen nojalla annettuihin säännöksiin kohdistuneet rikkomukset ja laiminlyönnit. Pykälän 2 momentin mukaan valvontaviranomaisen oikeushenkilölle tai luonnolliselle henkilölle määräämä seuraamusmaksu saa olla enintään joko kaksi kertaa niin suuri kuin teolla tai laiminlyönnillä saavutettu hyöty, jos se on määritettävissä, tai miljoona euroa, sen mukaan kumpi on korkeampi. Pykälän 3 momentin mukaan seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

3.7.2 Hallinnollisen seuraamuksen määrääminen

Päätöksen kohdissa 3.4–3.6 todetut ja tarkemmin yksilöidyt ResL 2 luvun 3 §:n, 3 luvun 1 §:n ja 4 luvun 1 §:n laiminlyönnit ovat ResL 8 luvun 1 §:n 1 momentin 1, 1a ja 10 kohdan mukaan rikemaksun ja ResL 8 luvun 3 §:n 1 momentin 1, 1a ja 10 kohdan mukaan seuraamusmaksun alaisia. ResL 8 luvun 1 §:n 5 momentin mukaan rikemaksu voidaan määrätä edellyttäen, ettei asia kokonaisuutena arvioiden anna aiheutta ankarampiin toimenpiteisiin.

⁶ Momenttia muutettu tekoajan jälkeen 31.3.2023 voimaan tulleella lailla 444/2023. Rikemaksun alarajaa laskettiin 1 000 euroon. Tässä asiassa sovelletaan edelleen vanhaa alarajaa, joka on 5 000 euroa.

4.6.2024

FIVA/2024/368

Osittain salassa pidettävä

Julkl 24.1 § 20 k

Edellä mainitusti Finanssivalvonta katsoo, että ilmoitusvelvollisen riskiarviolla on keskeinen merkitys siinä, miten Roble tunnistaa ja arvioi toimintaansa kohdistuvat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit. Riskien tunnistaminen ja arviointi on edellytys riskien asianmukaiselle vähentämiselle ja hallitsemiselle. Roblen laatima riskiarvio oli liian suppea ja yleinen, jotta yhtiö olisi voinut käyttää sitä toimintansa riskiperusteiseen kehittämiseen, mikä on altistanut yhtiön rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeille. Laiminlyönti osoittaa selkeää poikkeamista siitä, mitä huolellisesti toimivalta rahanvälittäjältä voidaan edellyttää.

Roble oli laiminlyönyt velvollisuutensa asiakkaidensa riskiperusteiseen arviointiin, kun se oli luokitellut kaikki asiakkaansa kuuluvaksi samaan normaalityason riskiluokkaan ilman, että se on pystynyt perustelevaan luokitteluihin. Myöskään Finanssivalvonnan tarkastuksen aikaan tapahtuneita riskiluokituksen muutoksia ei ollut perusteltu millään tavalla. Menettely osoittaa selkeää poikkeamista siitä, mitä huolellisesti toimivalta rahanvälittäjältä voidaan edellyttää. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan puutteellinen riskiluokittelu on voinut johtaa siihen, ettei Roble ollut tunnistanut sellaisia asiakkaita, joihin oli voinut kohdistua korkeampi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski. Lisäksi Roble ei ollut voinut suhteuttaa asiakkaan tuntemiseen liittyviä menettelyjä asiakkaiden riskiluokittelun mukaisesti.

Finanssivalvonta pitää Roblen summarajailmoituksiin liittyvää laiminlyöntiä vakavimpana tekona. Summarajailmoitusten tekeminen keskusrikospoliisin rahanpesun selvittelykeskukselle on säädetty pakolliseksi Roblen kaltaisille rahanvälityspalvelun tarjoajille. Summarajailmoitusten tekeminen ei edellytä ilmoitettavalta liiketoimelta epäilyttävyttä, vaan ilmoitus on tehtävä jokaisesta yksittäisestä tai useasta erillisestä toisiinsa yhteydessä olevasta rahalahetyksestä, jonka arvo on yhteensä vähintään 1 000 euroa. Kyse on siten sinänsä yksinkertaisesta velvollisuudesta. Summarajailmoitusten tavoitteena on hallita rahanvälitystoimintaan liittyviä terrorismin rahoittamisen riskejä.⁷ Summarajailmoitusten tekemiseen liittyviä laiminlyöntejä oli määrällisesti lukuisia, ja tapahtui tasaisesti tarkastelluilla ajanjaksoilla 1.4.2021–31.12.2021 ja 1.3.2022–31.5.2022 eikä Roble ollut tehnyt lainkaan summarajailmoituksia. Roblen summarajailmoituksiin liittyvät laiminlyönnit ovat altistaneet yhtiön rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeille, kun mahdollisesti riskipitoisia rahanvälitystapahtumia oli jäänyt ilmoittamatta rahanpesun selvittelykeskukselle.

Ilmoitusvelvollisen on tunnettava harjoittamaansa toimintaa koskevat säännökset tai selvítettävä ne ennen toiminnan aloittamista, joten mahdolliset erot kielellisessä, kulttuurisessa tai alueellisessa taustassa eivät ole merkityksellisiä.

⁷ HE 228/2016 vp, s. 112.

4.6.2024

FIVA/2024/368

Osittain salassa pidettävä

Julkl 24.1 § 20 k

Ottaen lisäksi huomioon Roblen harjoittaman rahanvälitystoiminnan korkea-riskisyys, aseman Finanssivalvonnan valvonnassa olevana rekisteröitynä maksupalveluntarjoajana, laiminlyöntien määrän, kestoajan ja edellä mainitut seikat laiminlyöntien laadusta Finanssivalvonta katsoo, että Roble on toiminut kaikkien tekojen osalta kokonaisuutena arvioiden vähintään huolimattomasti.

Finanssivalvonta katsoo kokonaisarviointinsa perusteella, että Roblelle on tässä asiassa sen laiminlyönneistä määrättävä rikemaksua ankarampi seuraamus. Edellä esitetyin perustein Finanssivalvonta katsoo Roblen laiminlyöntien olevan ResL 8 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla vakavia, toistuvia ja järjestelmällisiä, joten edellytykset seuraamusmaksun määräämiselle ResL 2 luvun 3 §:n, 3 luvun 1 §:n ja 4 luvun 1 §:n 2 momentin osalta ovat olemassa ja Finanssivalvonnan on määrättävä Roblelle seuraamusmaksu.

Seuraamusmaksun määrä

Roble ei ole ResL 1 luvun 4 §:n 1 momentin 16 kohdassa tarkoitettu rahoituslaitos, joten Roblelle määrättävän seuraamusmaksun määrä perustuu ResL 8 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kokonaisarviointiin.

ResL 8 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettu Roblen laiminlyönnin taloudellisen hyödyn suuruus ei ole sääntelyn edellyttämällä tavalla ollut riittävän tarkasti määritettävissä, joten sille määrättävä seuraamusmaksu voi olla enintään miljoona euroa.

Finanssivalvonta pitää seuraamusmaksun mitoittamisen lähtökohtana Roblen vakavinta laiminlyöntiä eli ResL 4 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettujen summarajailmoitusten tekemättä jättämistä rahanpesun selvittelykeskukselle. Roblen muut seuraamusmaksun alaiset ResL:n laiminlyönnit on otettu huomioon seuraamusmaksun määrää korottavina tekijöinä huomioiden kuitenkin laiminlyöntien osittainen keskinäinen yhteys korottavaa vaikutusta vähentävänä seikkana.

Finanssivalvonta on seuraamusmaksun määrää koskevassa kokonaisarvioinnissa ottanut huomioon Roblen aseman Finanssivalvonnan valvonnassa olevana rekisteröitynä maksupalvelun tarjoajana sekä edellä mainitut seikat rahanpesun ja terrorismin rahoittamiseen liittyvien keskeisten velvoitteiden laiminlyöntien laadusta, laajuudesta ja pitkäkestoisuudesta.

Lisäksi Finanssivalvonta on huomionnut kokonaisarvioinnissa yhtenä tekijänä Roblen taloudellisen aseman, jota arvioitaessa on otettu huomioon sen maksukyky. Viimeisimmän saatavilla olevan Roblen 31.12.2022 tilinpäätöksen mukaan sen varat olivat noin 54 000 euroa, tilikauden liikevaihto noin 39 000 euroa ja tilikauden tappio noin 60 500 euroa.

4.6.2024

FIVA/2024/368

Osittain salassa pidettävä

JulkL 24.1 § 20 k

Roblolla ei ole aiempia ResL:n tai sen nojalla annettuihin säännöksiin kohdistuneita rikkomuksia tai laiminlyöntejä.

Roblen yhteistyö Finanssivalvonnan kanssa asian selvittämiseksi ei anna aiheutta arvioida seuraamusmaksun määrää toisin.

Suorittamansa kokonaisarvioinnin perusteella Finanssivalvonta määrää Roble Services Oy:lle seuraamusmaksun määrältään kaksikymmentäviisuhatta (25 000) euroa.

Sähköisesti allekirjoitettu

FINANSSIVALVONTA

Tero Kurenmaa
johtaja

Merja Lehtimäki
johtava juristi
johtokunnan sihteeri

Lisätietoja antaa

Janne Häyrynen, yksikönpäällikkö, puh. 09 183 5206

Liitteet

Valitusosoitus

4.6.2024

FIVA/2024/368

Osittain salassa pidettävä

Julkl 24.1 § 20 k

Liite päätökseen

Valitusosoitus

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta Helsingin hallinto-oikeudelta valituksella, joka on tehtävä kirjallisesti.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusajaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, tiedoksisaantipäivä ilmenee todistuksesta. Saantitodistus liitetään valitusasiakirjoihin. Jos päätös on postitettu tavallisena kirjeenä, sen katsotaan tulleen tiedoksi seitsemän (7) päivän kuluessa postituspäivästä, jollei muuta ilmene. Jos päätös on annettu tiedoksi sähköisenä viestinä, sen katsotaan tulleen tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on toimitettu tiedoksi muulla tavalla esimerkiksi saantitodistusta vastaan jollekin muulle henkilölle kuin päätöksen saajalle (sijaistiedoksianto), katsotaan päätöksen saajan saaneen päätöksen tiedoksi kolmantena päivänä saantitodistuksen osoittamasta päivästä.

Valitus on toimitettava Helsingin hallinto-oikeudelle valitusajan kuluessa.

Valituksessa, joka on osoitettava Helsingin hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta,
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi,
3. vaatimusten perustelut,
4. mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite).

Valitukseen on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen,
2. selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta,

4.6.2024

FIVA/2024/368

Osittain salassa pidettävä

Julkl 24.1 § 20 k

3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu päätöksen tehneelle viranomaiselle, sekä
4. asiamiehen valtakirja, jos asiamiehenä toimii muu kuin asianajaja, yleinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Helsingin hallinto-oikeus voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos sillä on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta.

Valitus voidaan toimittaa Helsingin hallinto-oikeudelle henkilökohtaisesti, postitse maksettuna postilähetyksenä, sähköpostitse, telekopiona taikka asiamiestä tai lähettiä käyttäen. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Sähköisen asiointipalvelun, sähköpostin, postin tai telekopion käyttäminen taikka valituksen toimittaminen lähetin välityksellä on lähettäjän vastuulla. Valituksen on saavuttava Helsingin hallinto-oikeuteen viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Sähköisen asiakirjan tulee olla perillä siten, että se on ennen valitusajan päättymistä käsiteltävissä muodossa Helsingin hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä.

Asian käsittelystä Helsingin hallinto-oikeudessa peritään tuomioistuinmaksulain (1455/2015, <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455>) nojalla oikeudenkäyntimaksu. Maksun suuruus on 270 euroa (oikeusministeriön asetus tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta, 1122/2021, <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20211122>). Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Yhteystiedot

Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 Helsinki

Puhelinvaihte: 029 56 42000
Faksi: 029 56 42079
Sähköposti: helsinki.hao@oikeus.fi